

SOC106 Metodologie sociálních věd	PS 2005	Datum odevzdání práce: 06.12. 2005
Katedra sociologie, FSS MU, Gorkého 7, Brno		Pořadové číslo práce: [6] Verze: [základní]
[NOSEK]		[Tomáš]
Studentské číslo: 182678		Stupeň studia: [bakalářský]
Imatrikulační ročník: 2004/05		Typ studia: [kombinovaný]
Studijní kombinace: [na bakalářském stupni mediální studia a žurnalistika – sociologie]		
Název práce: Studijní úkol číslo číslo VI.		
Hodnocení práce:		
E-mailová adresa: TomasNosek33@seznam.cz		

Úkol 6: Klíčové koncepty a jejich operacionalizace, teoretická a pracovní hypotéza - [1 strana]

Identifikujte ve svém výzkumném problému (výzkumné otázce) klíčové koncepty. Formulujte teoretickou hypotézu o vztahu mezi klíčovými koncepty svého výzkumu, kterou chcete svým výzkumem dále ověřovat. Teoretické koncepty dále operacionalizujte (tj. navrhněte indikátory) a vytvořte pracovní hypotézu (případně soubor více pracovních hypotéz) pro další ověření výzkumem.

Příklady klíčových konceptů z různých výzkumů:

- *Míra sociální kontroly v sousedství a charakter tohoto sousedství (sociologie).*
- *Míra stigmatizace klientů sociálního státu a charakter sociální pomoci, již se jim dostává (soc. politika).*
- *Třídní příslušnost a volební preference voličů (politologie).*
- *Charakter či obsah sdělení a způsob jeho prezentace v novinách (žurnalistika).*
- *Konformismus k mínění skupiny a míra v níž je skupina pro jedince referenční (psychologie).*

Úkolem je tedy najít indikátory např. pro měření míry sociální kontroly v sousedství a charakteru (typu) sousedství (nezapomínejte, že oba termíny jsou sociologickými koncepty, vyjasněte si jejich obsah konfrontací s učebnicemi a Sociologickým slovníkem). Nejprve vymezte dimenze svých konceptů (například dimenze sousedství, v nichž se realizuje sociální kontrola) a pak zvolte jednu dimenzi relevantní pro vaši výzkumnou otázku a vytvořte pro tuto dimenzi klíčových konceptů indikátor či soubor indikátorů).

Text tohoto úkolu vyvěste ve složce "úkoly" na "studijních materiálech" ke kurzu v IS.

- Kontext tématu a výzkumné otázky v literatuře či vlastní zkušenosti Použitý teoretický koncept . Za minulého režimu bylo hornictví velice lukrativním a režimem protěžovaným zaměstnáním. Naše ekonomika se pod taktovkou Sovětského svazu orientovala převážně na budování těžkého průmyslu. S tím souvisel i trend industrializace určitých územních celků. Přesněji velkých částí severních Čech a Moravy. Tyto industriální oblasti se po změně režimu v roce 1989 staly první obětí budování tržní ekonomiky. Ztrátou zahraničních odbytišť a neschopností konkurovat moderněji vyrábějícím zahraničním firmám vedla postupem času k útlumu těžkého průmyslu a s ním související těžby uhlí. Velkým problémem ze sociologického hlediska je nepřipravenost horníků na tak náhlé a dalekosáhlé změny. Minulý režim propagoval prohlubování těžké industrializace a šířil mezi občany falešnou představu, že pro horníky bude vždy práce dost. Ti jsou nyní konfrontováni s opačným trendem. Je několik východisek z této situace, které můžeme převzít od ostatních států, kde již k útlumu těžby uhlí došlo před lety (Velká Británie, Holandsko).
- Jak bude výzkum proveden? Pro potřeby výzkumu bude plně vyhovující metoda kvantifikativní. Data budou sbírána přímo na pracovišti horníků formou stručného dotazníku. Metodu zasílání dotazníků přímo respondentům vyřazujeme z obav o jejich nízkou návratovost a hlavně možnosti zkreslení (respondenti, kteří nebudou chtít odpovědět z různých důvodů) můžou velice důležitou skupinou. Ať už se od ostatních budou lišit ekonomickou situací (úspory), či sebejistotou (či naopak strachem z budoucnosti). Získaná data zprůměrujeme podle věku a na jejich základě vytvoříme pracovní hypotézu, kterou budeme dále ověřovat. Průzkum by neměl vyvolávat v tázaných pocit ohrožení. Jejich reakce by mohly zkreslit objektivitu výpovědí a tím i výsledek celého výzkumu. Tomu se pokusíme z většiny zamezit zachováním naprosté anonymity tázaných a jejich pečlivým seznámením se smyslem výzkumu.

Jelikož jsme jako metodiku zvolili kvantitativní výzkum, ke sběru dat použijeme dotazníku.

Na jaké populaci se bude hledat odpověď na výzkumnou otázku

Zvoleným souborem budou momentálně zaměstnaní horníci na třech různých důlních stavbách. Výzkumnou jednotkou budou jen horníci, kteří se neblíží

důchodovému věku (u horníků je hranice odchodu do důchodu nižší, než u jiných povolání), tedy skupina od 18-ti do 50-ti let. Při výběru se budeme řídit zjištěnými skutečnostmi (jaká věková skupina horníků je nejpočetnější). Vzhledem k tomu, že průzkum bude užitečný pro tvorbu zaměstnanostní politiky Českého státu, neměl by být problém získat k respondentům přístup. Jednání by samozřejmě bylo započato s vedením jednotlivých uhelných dolů. Vzhledem k tomu, že horníci obecně ví o svém ohrožení propouštěním a zavíráním dolů (viz. demonstrace pořádané hornickými odbory), nebude existence tohoto problému pro tázané ničím novým. Naopak by jim výzkum mohl dodat pocit, že se někdo o jejich situaci a názory zajímá, že chce pomoci s řešením jejich problémů. Z tohoto hlediska není výzkum nijak v rozporu s etikou obecnou, ani sociologickou profesní.

▪ Operacionalizace

(vztah: rezignace $\longleftrightarrow$ ochota projít rekvalifikačním kurzem, zapojit se do důlních sanačních prací)

Volba indikátorů ochota začít pracovat v jiném oboru, pracovat na asanaci dolu

- *Jaké množství horníků je ochotné po propuštění opět začít pracovat?*
- *Jaké rekvalifikační kurzy jsou pro ně nejpřitažlivější?*
- *Nakolik jejich propuštění ovlivní nezaměstnanost v regionu?*